# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 235. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 9. жовтня, 1925. VOL. XXXIII. No. 235. Jersey City, N. J., Friday, October 9. 1925. THREE CENTS


## Конвенція Федерації Праці оплескує протисовєтське становище.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 7. жовтня. — Річну конвенцію Американської Федерації Праці привитали нині заграничні делегати. Межи ними були делегати робітничих організацій Мексика, Канади й Англії.

Конвенція задержалася довше над промовою англійського делегата й посла Персела, котрий завзивав конвенцію заняти більше прихильне становище до советського правительства в Москві. Персел закликав делегатів, щоби вони не боялися нових ідей в політиці, як вони не боятся нових поліпшень у механіці; він представляв советський уряд як прихильний робітничій клясі та закликав американських зорганізованих робітників помогти сьому урядови в трудним завданню, який він бере на себе в імени робітничої кляси.

Відповідав на його привіт президент Федерації Праці та председатель конвенції Ґрін. Ґрін заявив, що американські робітники не боятся ніякої новини ні в механіці ні в політиці, але вони не підуть ніколи рука об руку з тими, які переслідують кождого чоловіка, що не годиться з ними в поглядах, які нищуть всякі свободи, добуті робітниками в довголітній боротьбі. Бесідник підчеркнув, що американські робітники розуміють юніонізм яко нерозлучно звязаний зі свободою. Бесідник просив англійського делегата остати на дальших нарадах мимо того, що конвенція не годиться з його поглядами.

Конвенція приняла відповідь свого президента довготревалими оплесками на знак згоди з його поглядами.

### ПОМЕР ЧЕРЕЗ ПРОБИ З ҐАЗОМ.

СТ. ЛУИС, 6. жовтня. — У місцевому військовому шпитали помер на сухоти ветеран світової війни Вілєм Рот. Причиною його недуги було те, що йому надірвано легені отруйним ґазом, якого уживано на війні. З огляду на те, що покійний ніколи не був у бою, в якім уживано такого ґазу, лікарі догадуються, що він ушкодив собі груди не в війні, але ще перед війною, коли яко рекрут брав участь у пробах з ґазом.

### НЕЗАДОВГО ПОЯВЛЯТЬСЯ „ВОЗДУШНІ ФОРДИ".

ДІТРОЙТ, 6. жовтня. — Фабрика автомобілів Форда оголошує, що незадовго появляться в продажі „воздушні Форди", себто невеликі літаки, які менче-більше так дешеві, як і автомобілі. Будуть вони мати дешевий 8-цилиндровий мотор на 200 парових коний сили, зложений з частий, які по зіспутю буде можна легко дістати в крамницях.

### НОВА МУЗИЧНА МАШИНА.

НЮ ЙОРК, 6. жовтня. — Фонографічне підприємство Віктора уряджуе тут в готели Волдорф першу публичну виставу зі своєю новою машиною до віддавання голосу. Нова машина богато перевисшає всі дотеперішні фонографи й силою голосу й чистотою його віддання. На пробі було богато музикантів, які не щадили похвал для нового винаходу.

### НОВЕ СТАНОВИЩЕ УРЯДУ СУПРОТИ ТРОСТІВ.

ВАШИНГТОН, 6. жовтня. — З огляду на публичний крик против тростів, який піднявся з приводу організовання величезного пекарського підприємства в 400 міліонів капіталу, уряд заповідає, що він не буде виступати з гори против ніякої організації так довго, поки вона своєю діяльністю не покаже, що вона нарушує закон про свобідну торговлю.

### СУПЕРЕЧКА ЧЕХІВ З АМЕРИКОЮ ЗА СУМУ ДОВГІВ.

ВАШИНГТОН, 6. жовтня. — Представники Чехословаччини не можуть погодитися з представниками американського уряду, кілько гроший винна Чехословаччина Злученим Державам. Чехи кажуть, що вони винні 80 міліонів долярів, а Америка каже, що 117 міліонів долярів. Здається, що справа покінчиться залагодою.

### ҐЕРОЙСЬКИЙ ВЧИНОК РОБІТНИКІВ.

БИЛКС-БАРЕ, ПА., 6. жовтня. — На льокомотиві пасажирського поїзду зелізниці Лиґай Вели розбилася рура й з льокомотиви бухнула пара, яка попарила тяжко машиніста Ґаза Ґайзера та його помічника Роберта Метю. Мимо тяжких ран оба робітники видержали на своїх становищах, поки не вдалося задержати поїзду та в сей спосіб забезпечити пасажирів перед нещастєм.

### УРЯД СКЛИКАЄ КОНФЕРЕНЦІЮ В СПРАВІ РАДІЯ.

ВАЩИНҐТОН, 6. жовтня. — Міністер торговлі Гувер скликав четверту краєву конференцію в справі радія. Конференція має відбутися дня 9. падолиста в Вашингтоні. Має вона придумати проекти закона, який забезпечувавби кождому висилачеви радіових филь рівні права.

### ДВІ ТОНИ ОРУЖА В МОРЕ.

НЮ ЙОРК, 6. жовтня. — Нюйорська поліція висипала нині в море дві тони найріжнійшого пального оружа, яке вона сконфіскувала від арештованих людий. Закон приписує, що таке оружа має бути знищене.

### В КРАЮ ПРОГИБІЦІЇ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 6. жовтня. — Юнія бартендерів предложила на річну конвенцію Американської Федерації Праці звіт, після котрого вона має 27,000 членів. Найбільше бартендерів є в [illegible] містах: Питсбургу, Філядельфії, Рочестері та Портленд, Орегон. Ню Йорк [illegible] місце ці [illegible].

### ПОЛІСМЕН ДАЄ СВОЮ КРОВ ДЛЯ ПОСТРІЛЕНОГО НИМ РОЗБИШАКИ.

ЕВЕРЕТ, Месечузет, 6. жовтня. — Полісмен Феликс Дюмас зголосився дати свою кров на вратоване життя Джеймсона Бетенови, автомобілевого злодія, небезпечно постріленого сим полісменом.

### ЖАДАЄ 50,000 ДОЛЯРІВ ЗА ВТРАТУ ОКА.

НЮ ЙОРК, 6. жовтня. — Пані Роза Ля Форт внесла до суду позов проти Дра. Стелі та домагається від нього 50,000 долярів відшкодовання за втрату ока. Лікар, як каже позов, позволив свому братови вдавати лікаря та лічити позовничку; наслідком лічення вона мала втратити око.

### З ПЕКАРЧУКА ТОРГОВЕЦЬ ДІЯМАНТАМИ.

В Антверпії помер торговець діямантами Люї Кетерман, один із найпопулярнійших людей Бельгії. Прибув до Антверпії молодим хлопцем і почав карієру як пекарський помічник. Але небаром покинув пекарське звання й присвятився торговлі діямантами. А що вмів вихіснувати тодішні обставини, за короткий час здобув визначне й сильне становище. Пізнійше називали його „декан торговців діямантами", а зістав і конзулем одної орієнтальної держави. З походження був Голяндцем, але дуже скоро одержав бельгійське горожанство. При всіх торжествах являвся з орієнтальним фезом на голові.

### ПЕРША ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

Цього року світ святкував ювилей тої памятної хвилі, як на шляху Стоктон-Дерлінґтен в Англії їхав перший особовий поїзд, який тягнула парова льокомотива зі скорістю 10 км. Пять літ пізнійше, в вересні 1830 р. занотували першу залізничу нещасливу пригоду біля Ліверпуля. Посол Юмісон, ля Ліверпуля. Посол Юмісон, задержання поїзду на одній стації і висів із вагону, щоби оглянути льокомотиву. Нещастя хотіло, що станув на шляху, а так потонув в огляданю коліс льокомотиви, що зовсім не запримітив, як з противного кінця того самого шляху надїхала инша льокомотива. Вона вбила його. Подія ця викликала в Англії велике схвилювання, поширювала страх перед залізницею. Часопис „Едінберґ Ревю" скористав з нагоди, щоби накинутися на новий засіб комунікації. „Божевілля, — писав цей поважний місячник — щоби 700 чоловік перевозити в вагонах зі скорістю 25 км. на годину (тоді вже осягнуто таку скорість) переходить усяку уяву. Але Англія мусітиме дорого заплатити за це божевілля". Залізниця „божевілля" пішло (як знаємо) дальше як сподівався, може, цей англійський журнал.

### БАГАТИЙ ЖЕБРАК.

У Неаполі помер на улиці знаний під іменем „Паскале" жебрак Бендені. Як урядово відчинили його мешкання-комірку, найшли скриньку повну банкнотів і три щадничі книжочки разом на 40 тисяч лірів. Бендені, що жив самим хлібом і водою, не оставив ніякого завіщання, що мається зробити з грішми. Гроші його ужиють мабуть на вбогих м. Неаполя.

### НЮЙОРЧАНИ УВАГА!

У вчерашному числі нашої часописи Ви читали, що Заходом Злучених Тов. міста Ню Йорку відограєся представлене „Між двох сил" в неділю, дня 11-го жовтня б. р. День відограння сего представлення поданий мильно і се представлене не буде відогране ні в неділю, дня 11-го жовтня, а в суботу дня 10-го жовтня б. р., як побачите оголошення в нинішнім числі на другій стороні.

### РІВНОУПРАВНЕННЯ В АНГЛІЇ.

Англійський уряд проготовляе закони, які знесуть відповідальність чоловіка за вчинки жінки. Дотеперішне законодавство робить його відповідальним за всі фізичні вчинки, хочби доконані без його згоди й відома, хоч подружжа було би в сепарації. Льорд Кейв боронив в імени уряду цей проєкт. Вказував, що в давнійших часах чоловік мав право бити свою жінку палицею не грубшою понад один цаль, але цей звичай постепенно зникав. Давнійше також чоловік мав право до майна жінки з хвилею заключення шлюбу. Було тому природним, що відповідав за свою жінку. Але тепер, коли жінка користає з права розпоряжатися своїм майном, годі принево-лити чоловіка, щоби прим. платив довги, затягнені жінкою. „Ми багато чули про рівне право жінок. Та цим разом повинні ми станути в обороні прав чоловіків".

### ПЕРШІ ЛЮДИ МАЛИ РОГИ?

Молодий британський археольоґ найшов над Ґенезарейським озером добре удержаний кістяк. Сер Артур Кейт, славний англійський антрополоґ досліджував докладно цей кістяк. Він каже, що той кістяк належить до раси, що жила в Палестині більше як двацять тисяч літ перед біблійним Авраамом. То був около 20—30 літній чоловік, плоскононосий, похожий на Китайця. Кости бров такі великі, що подобали на роги. Цим пояснюються деякі міти, які оповідають про рогатих людей. На черепі кістяка пізнати виразно звої мозку, дуже сильно розвинені. І центр мови був добре розвинений. Се тим замітнійше, що раса та була близша до звіриного світа як до людей. Але що вони дійсно були людьми а не звірятами, це безперечне. На черепі видно сліди тяжкого зранення, але зовсім вилічені.

### ШІСТЬ ЛІТ ЖИЄ СОБАКА НА МОГИЛІ СВОГО ПАНА.

Зворушливу історію оповідають англійські газети про старого чорного пса з Уортлі (графство Шефилд). Пес цей не зважає на ніякі примани й не кидає кладовища. Він тому шість літ пішов із похороном свого пана на кладовище і поклався на гробі. Цілими днями з того часу чути страшне виття собаки. Шість літ уже жиє як день так ніч, чи доц чи буря не кидає могили свого пана. Лише подеколи віддалиться на хвилиночку, щоби поквапно зїсти якийсь кусень, що його милосердні люде ставлять йому при дорозі. Надармо старалися бодай на зиму уладити псови пристановище в трупарні. Він противиться, не йде на приману, а коли хочуть схопити його, вишкірює сердито зуби.

### СКІЛЬКИ КУРЯТЬ У ГОЛЯНДІЇ.

В Голяндії завдяки бандерольному податкови можна докладно обчислити скільки скурюють цигар. В 1923 році взагалі було в торговлі 1060,-000,000 цигар. В дрібній торговлі рівняється це 80 міліонам гульденів. Найбільше курять Голяндці 10-центові цигара (за 227 міліонів), на другому місці є 8-центові цигара (218 міліонів). Папіросів було в торговлі 2,000,000,000 в ціні 36 міліонів гульденів. Найбільше розходились 1-центові папіроси (644 міліонів), потім 2-центові (316 міл.) 2¼ центові (295 міл.) Тютюну до люльки було в торговлі взагалі 12,000,000 кг.

### КИТАЙСЬКА ВВІЧЛИВІСТЬ І РОЗУМІННЯ ТОРГОВЛІ.

Одна молода Французка пішла на базар китайського містечка на закупно. Хотіла зажартувати собі з богатого купця, що продавав усякі товари. Зажадала соли за десять су й казала, щоби купець післав її сіль до дому. „Дуже радо!" — відповів купець. „Але я живу доволі далеко. Більше як пять миль відсіля". „Нішо не шкодить". „Нішо? Чи ви дійсно задля того пішлете післанця?" „Ні, я сам віднесу". „Ви самі, такий богатий купець, будете трудитися задля глупих десять су?" На це Китаєць: „Я заборгатів, бо я не боявся ніякого труду, пані, і цьому прінціпові хочу й надальше остати вірним, щоби не зубожіти".

### МАЛПИ ПОХОЖІ НА ЛЮДЕЙ.

Кіндія, село в французькій Ґвінеї, то дуже дивна місцевість. Не живуть там ніякі люде, лише около вісімдесять похожих на людей малп. Французький уряд спитав Пастерський Інститут, чи не оснував би там дослідну стадію, щоби малпи допровадити, так сказати, на вищий ступінь цивілізації, наскільки можливо похожої на людську цивілізацію. Очевидна ціль цих дослідів була би: перещеплювання здорових малпячих желез хорим людям. Малпи живуть у тому селі в хатинах, а доглядає їх одна муринка. Вона випроваджує своїх вихованків двічі на день на прохід. Малпи про цьому беруться за руки, наче чемні діти. До обіду сідають при великому столі під голим небом, при чому послугуються вилками і ножами, спеціально для них зладженими.

### ЖЕРТВА ЛІКАРКИ ДЛЯ СПАСЕННЯ ДИТИНИ.

До шпитале в Вестмінстері в Лондоні прийняли 11-місячну дитину, тяжко хору. Була небезпека, що дитина вмре. Два місяці робили ріжні спроби, щоби врятувати дитину. Але нішо не помагало. Одиноке спасення було: трансфузія крови. Тому що батько дитини був в подорожі, тому мати рішилася віддати свою кров, щоби врятувати дитину. Але мати була за слабої конструкції й зомліла при трансфузії. Тоді лікарка, яка зайнялася була дитиною, віддати свою кров для дитини. Десять днів робили три трансфузії й вiратували дитину. Лікарка не хотіла, щоби імення її довідалися.

**ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ" ЧИТАЄ ДО СТО ТИСЯЧ ЛЮДИЙ, ТОМУ ВОНА Є [illegible] ПОСЕРЕДНИКОМ ДЛЯ ОГОЛОШЕНЬ.**

## Муссоліні зміняє конституцію Італії.

РИМ, 7. жовтня. — В треті роковини фашістського перевороту хоче Муссоліні змінити цілу конституцію Італії, скріплюючи владу, а ослаблюючи законодатні збори.

По громадах до 5,000 населення мають правити королівські комісари, а до помочі мають бути ради промислових і хліборобських інтересів.

Далі будуть провінційні ради, або корпорації, в яких будуть представники хліборобських, промислових, торговельних та інтелігентських професій.

Тісамі професії будуть вибирати своїх представників до парляменту і до сенату.

Законодатну раду іменує голова кабінету, або управляючої ради.

Сей плян одобрює не тільки фашістська але й опозиційна преса, отже є надія, що він небаром стане законом.

### НЕ МАЛА БАБА КЛОПОТУ, КУПИЛА СОБІ ПОРОСЯ.

ЛОКАРНО, Швайцарія, 7. жовтня. — Франція своєю військовою умовою з Польщею напитала собі тільки клопоту. Бо не тільки що мусить удержувати своїми грішми військову силу Польщі, але ще й є звязані руки.

На основі умови з Польщею Франція мала-б їй давати військову поміч проти Німеччини або Росії, але на се мусить мати право переходу через Німеччину. Колиж би підписала з Німеччиною умову про незаймаість границь, так перехід неможливий. Тому Франція хоче сеї застороги для себе.

На се Німці відповідають, що Франція понароблювала собі військових умов на Сході проти Німеччини, а тепер хоче, щоб Німці їх одобрили. Вони кажуть, що нехай Франція відкличе свої договори з Польщею і Чехо-Словаччиною, а нехай здадуть се на Лігу Народів, коли Німеччина туди приступить.

Та Німеччина і до Ліги Народів готова приступити лиш під застерогою, що її територія буде незайманою у випадку війни. Але аліянти доповідають, що такої застороги не треба, бо вони дадуть Німеччині місце в Раді Ліги Народів (на місце Злучених Держав), а Рада рішає про війну і рішає одноголосно, отже тоді сама Німеччина не пустить Франції через свою територію одним голосом в Раді Ліги Народів.

Усі ті переправи Французам дуже не подобаються і тому вони не мають запалу до Ренської умови. Якщо так далі потягне і не буде якої несподіваної зміни, то з локарненської конференції нічого не буде.

### НІМЕЦЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ І СКРШИНСЬКИЙ РОЗБИВАЮТЬ УГОДУ.

БЕРЛІН, 7. жовтня. — Німецькі націоналісти ведуть завзяту аґітацію проти плянів угоди Німеччини з аліянтами.

В сих заходах, як подає тутешня републиканська преса, сходиться з ними і польський міністер Скршинський, котрий працює для тоїсамої цілі, бо і Польща також невдоволена з локарненських плянів.

### ЧІЧЕРІН У ГІНДЕНБУРГА.

БЕРЛІН, 7. жовтня. — Вчера був російський советський комісар закордонних справ Чічерін на послуханню у президента Німеччини Гінденбурга, котрий його повідомив, що німецьке правительство вже одобрило проект нового німецько-російського договору і доручило свому амбасадорови в Москві його підписати.

### РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ХОЧЕ ОБЄДНАТИСЯ З РИМОМ.

МОСКВА, 7. жовтня. — На тутешньому соборі російської православної церкви ведеться тепер аґітація за покінченем 1000-літньої схизми між православною і католицькою церквою та за гоновим обєднанням православної церкви з Римом.

Тутешній митрополит Введенський заявив, що ріжні галузи християнської церкви повинні тепер обєднатись і конгрес вже працює над усуненням ріжниць між православною і католицькою церквою.

З уваги на розбитте, розстрій і занепад православної церкви тут вважають злуку не тільки за можливу, але й за корисну і вельми бажану.

В сьому напрямі ведеться також пропаганда серед Москалів на еміґрації у Франції і в Чехо-Словаччині.

### БУДУТЬ МОЛИТИСЬ ЗА „СВЯТУ БОЛЬШЕВІЮ".

МОСКВА, 7. жовтня. — На тутешньому православному соборі епископ Макарій з Петергофу поставив внесенне, щоб у церквах молились за советську владу, бо, казав, за нею є більшість російського народу і тому вона заслугує, аби московські християни за неї молились.

Заповідають, що се внесенне буде приняте без спротиву.

### $125,000,000 З ДИМОМ.

БЕРЛІН, 7. жовтня. — Статистика виказує, що Німці в Німеччині прокурили торік $125,000,000 на циґаретках (папіросах). Загалом скурили вони 25,000,000,000 циґареток, які пересічно коштують по пів цента.

Пересічно на одну душу в Німеччині випадає річно 393 скурених папіросів.

Циґар в Німеччині тепер курять меньше.

### ТУРЕЦЬКЕ СВЯТО.

ЦАРГОРОД, Туреччина, 7. жовтня. — Сьогодня обходило населенне Царгороду другі роковини освобдження міста з аліянтської окупації і вїзду Мустафи Кемала паші.

Студенти [illegible] в рядах та уладили демонстрацію перед англійською амбасадою, кричучи: Геть з Англією! Хочемо Мосула!

„SVOBODA” (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА: | |
|---|---|---|---|
| Three cents a copy. | | Поодиноке число три центи. | |
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates: | | В Джерзи Сіті і Заграницею: | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи”: 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

# НОВИЙ ФІНАНСОВИЙ ДОБУТОК УКР. НАР. СОЮЗА

**Касовий звіт з маєтку Українського Народного Союза за минувший місяць показує, що з кінцем місяця вересня Український Народний Союз перейшов новий кільометровий стовп на своїм каменярськім шляху.**

**Близько рік тому назад Український Народний Союз перейшов був своїм маєтком суму одного міліона долярів, став міліоновою інституцією. Тоді однак в міліон вчислені були всі гроші, які є власностю Українського Народного Союза, з усіми рухомостями і нерухомостями, та всіми фондами, які є в ньому.**

**З кінцем місяця вересня Український Народний Союз знова осягнув і перейшов суму одного міліона, але сим разом в самих лишень фондах, призначених на виплату посмертного. В фонді посмертнім саме показалося 827 тисяч 131 долярів 42 центи, а в фонді резервовім сума 219 тисяч 632 доляри 63 центи, або разом сума 1 міліона 46 тисяч 764 доляри, призначена виключно на заплачення посмертних по вмираючих членах нашої організації.**

**Ся величезна сума є дальшою запорукою для наших членів, що всі зобовязання, які організація супроти них і їх родин приняла, будуть виповнені з докладною точностю. Сей фінансовий стан є також найкращим средством агітації для Українського Народного Союза. Маючи такі фінансові основи, Український Народний Союз не потребує вибирати з кишень своїх членів спеціяльних гроший на купованнє собі нових членів. До нього горнуться без нагінки платних агентів всі щирі Українці й Українки, які зрозуміли вагу запомогової організації та хочуть належати до такої організації, яка їм дає не лищень обіцянки, але запоруку.**

# ЗНОВА НЕ ПОВЕЗЛО

**В понеділок розпочалася в місті Атлентик Сіті, в стейті Ню Джерзі, річна конвенція Американської Федерації Праці, себто союза американських робітничих юній. Ся велика й могуча організація, яка обєднує тепер понад 30,000 відділів та близько 5 міліонів членів і має великий уплив на американське робітництво, здавна була сіллю в оці большевицьких агентів. Сюди, чи туди вони пробували захопити її в свої руки, її міліони членів, її десятки тисяч відділів, її широкий уплив. Їх заходи, однак, усе розбивалися об тверду як скала огозицію подавляючої більшости організації. На чолі сеї організації аж до сього року стояв Самуель Ґомперс, консервативний юнійний провідник. Сьогорічна конвенція се перша конвенція, якої не провадить Ґомперс, а його наслідник. Тому й сьогорічну конвенцію обрали собі большевицькі агенти за момент, догідний для добуття сеї могучої орґанізації. Вони розуміли, що коли не вдасться їм захопити вплив в орґанізації тепер, коли не стало старого їх противника, то хиба не вдасться їм се ніколи.**

**Орґани большевицьких аґентів зовсім не крилися зі сими намірами. Вони виразно писали про се статті, закликуючи своїх однодумців та симпатиків лаштуватися до штурму на твердиню. Одна московська большевицька рептилька принесла навіть довжезну передовицю, яку так і затитуловано: Завоювати Американську Федерацію Праці для робітничого руху (себто, комісарського пожитку) се найважнійша задача. Закликуючи своїх симпатиків до добуття Американської Федерації Праці, большевики послугуються звичайним своїм коником. Мовляв, Американська Федерація Праці не є орґанізація робітнича, але служить капіталістам. Доказом на таке дивне остановище є очевидно приказ з Москви, але сього читачам не говориться. Місто сього цитується для їх збаламучення перекручені виїмки з американських ґазет, байдужим до робітничої справи, в котрих відомо американські ґазети пробували і похвалити юнію і поганити її троха, щоби й робітникам приподобатися і капіталістів собі не зразити. Отсі крутарські вислови американських ґазет, нічим не звязаних з Американською Федерацією Праці, большевицькі ґазети підсувають своїм читачам яко доказ, що орґанізація не служить робітничим інтересам.**

**Наробивши сього брехливого рейваху немало, большевицькі аґенти вибралися зі стуком і гуком на добуттє Федерації Праці. Зараз перший день конвенції показав їх чисельну силу. Вибирала конвенція 15 комітетів конвенції, і до кождого комітету большевики клали своїх кандидатів, і до кождого комітету переходили подавляючою більшостю прихильники консервативного юнізму, який представляв покійний Ґомперс. Пішли відтак промови від президії конвенції, в яких недвозначними словами пятновано большевицьку тактику вертіти зі середини в юніях, їх заходи захоплювати робітничі орґанізації, яких вони не ставили, в свої руки, а коли їм се не вдається, починати заходи до валення сих юній зі середини. Оплески признання загули для бесідників, що критикували большевицьку розгромницьку тактику. Большевицькі бесідники сиділи по норах. Большевицькі органи, що до конвенції писали такі гучні заклики до штурму, присіли тепер хвоста та про конвенцію ні чирк. Твердиня стоїть нездобута, а большевицькі напасти зробили на неї тільки враження, що собака зробить, коли задержиться під вежею. З їх великого скавуління користь одна: вони показали, яку малу вони мають тут силу.**

# ПОЛЬЩА ЗАГРОЖУЄ МИРОВИ ЕВРОПИ

Відчасу українсько-польської війни видали ми множество брошур і публікацій на всіх европейських мовах, в яких доказували перед світом, що досі не буде спокою в Европі, доки Польща не зверне загарбані насильством чужі землі. Те саме говорили численні наші делеґації, висилані на міжнародні конференції в цілях пропаґанди, то само товчеся раз-у-раз в тих нотах та меморіялах, що їх висилає Президент Української Національної Ради. Та все те було голосом вопіющого в пустині. Дуже мало було таких державних мужів як Ллойд Джордж та Нітті, що мали відвагу виявити ту незбиту правду, а світова преса переходила звичайно мовчки над цею справою.

Филаделфійський „Поблик Леджер”, що має славу бути одною з найкраще редаґованих америкаських часопипей, є наскрізь франкофільським, а тимсамим відноситься рівнож з великою симпатією до Польщі. На европейську проблему глядить він очима бувшого французького премієра Поанкаре, який недавно поміщував в нім кождого тижня свої артикули про політичне положення в Европі. І зрозуміло, що поза німецько-французькою проблемою нічого иншого в Европі не бачив.

Аж тепер, коли конференція в Локарно готова довести до дійсного замирення між Німеччиною і Францією, того замирення, якого як раз не бажав собі Поанкаре, на диво знаходить „Поблик Леджер” ще один важний европейський проблем. І то такий, який мабуть буде ще тяжше розвязати чим французько-німецький конфлікт. Франкофільська ґазета має перший раз відвагу заявити, що воно тепер видиться, що ні Франція ні Франція ні Німеччина не загрожують мирови Европи, але в першій мірі — Польща, а дальше Чехословаччина. Оттак то поволи зачинають люди розбиратися на добре в міжнародних справах та бачити те, чого вони бачити не хотіли.

Видавалося, що французько-німецький конфлікт є найважнійшою справою в Европі, що неможливо його полагодити мирною дорогою, що через него вся біда в Европі, а тепер світ бачить, що біда через Польщу. Німці гарантують ренським пактом ненарушимість французької території, тільки роблять мале „але”, яке полягає в тому: Німеччина має ввійти тепер до Ліґи Націй. На підставі 16. артикулу статута Ліґи предвиджені певні кари для тих держав, що нападалиби на другі та розпочали війну без попередної інтервенції в Лідзі Націй. Франція знова обовязана тайними договорами допомогти Польщі, якщоби вона попала в війну. В тім случаю готова вона переступити ренську смугу і йти через німецьку територію допомагати Польщі, або Чехословаччині. А Німці на це не годяться, бо знають, що Польщу війна не мине, хіба що віддалаби добровільно чужі землі. Вони самі з нею будуть воювати.

Оттак поволи розчовпують дипльомати польське питання, яке вони так довго завивали в бавовну. Частину того питання будуть вони мусіли вирішити в Льокарно і від него буде в многім залежати судьба „великої Польщі.”

Годі припустити, щоби та конференція розбилася через польську справу. Французький міністер заграничних справ Бріян не випустить з рук історичного моменту, який принесить велику користь Франції. І який дає її спокій, якого вона так потребує, щоби звести до купи фінанси та докінчити війну в Мароко і Сирії.

По заключенню ренського пакту в Льокарно перестане істнувати в Европі французько-німецька проблема. Остане тільки одна, проблема сходу. В ній буде рішатися наша доля. Тут одначе не прийде до вирівнання при зеленім столику, бо розвяже той узол тільки нова війна. Ми знаємо Поляків і їх минувшину аж надто добре, щоби можна припустити, що в них знайдеться тільки розуму, щоби вони могли повірити в те, що в тій війні жде їх судьба колишньої Австрії. Вони сліпі під тим оглядом на обидва ока.

Коли так, то нема надії на порозуміння, а тим самим на мир в Европі. До того переконання прийде світ в Льокарно і буде змушений взяти Польщу під стислійшу обсервацію. А вже з того буде користь і полекша для нас, бо допіра тепер будуть читати наші меморіяли і протести. Тепер є час і на активно-революційну акцію в краю.

# З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

### Справа дібр нашої церкви у Галичині.

(З львівського тижневика Рада).

Одним з наслідків заключення конкордату є признання надвижки парохіяльної землі для парцеляції між місцеве населення. Земля ця однак має бути викупленою в дорозі добровільної умови між церковною властю і селянами. До парцеляції призначений простір виносить приблизно 250.000 морґів. Коли приняти, що половина цієї площі відпаде на вивінування дочерних церков, дяків, та істнуючих парохій, які мають низше 25 морґів землі, остане до парцеляції 125 тисяч морґів, а числячи за один морґ пересічно 100 ам. дол., дістанеться квоту 13.000.000 ам. дол. Таку квоту мало би зложити селянство, щоби прийти в посідання землі. Ясним однак є, що стільки гроша воно не має, і буде мусіло оглянутися за кредитом. Держава не схоче, бо не зможе кредитом помочи, і наша суспільність мусить здобути сама потрібні капітали, то зн. мусить внести потрібну суму до наших фінансових інституцій. Бо покищо вони не розпоряджають навіть приблизно потрібної готівкою, ані не мають підкладу, який би позволив на таке їх обдовження, коли би навіть найшовся охочий віритель. Кредит на цілі парцеляції мусить бути дешевий і довготерміновий, а від него буде залежати, хто приступить до купна: беземельний, малоземельний, чи й той що і тепер вже має доволі землі.

Кождий стан і фах заінтересований в тім, щоби збільшився варстат праці нашої селянської верстви. Нема тут арґументу — (крім крайного убожества) — який міг би звільняти від помочі в тій акції. В першу чергу треба скріпити фінансову спроможність Повітових Кас і Повітових Союзів Кооперативних. Суспільність під загрозою понесення вини за неудачу цілої акції мусить внести фонди в формі уділів і хочби найдрібнійших щадничих вкладок. Уділи по наших кооперативах виносять переважно 5—10 зл., так що вплатити його зможе кожний у кого буде хоч троха доброї волі. В члени кооперативи повинні вступити усі товариства даного повіту і на сходинах спопуляризувати цей клич між своїми членами, покликати до життя осібні секції, які би доцільновували цієї справи дорогою пропаґанди від одиниці до одиниці. В цей спосіб шанси здобуття фондів збільшаться в двох напрямах. Перше безпосередно збільшиться сила економічних установ, а друге це улегчить їм шукання кредиту хоч би за границею.

Повітова економічна установа була би обовязана вчасно прослідити кількість і ціну землі призначеної до парцеляції в даному повіті і в цей спосіб можна би усталити квоту потрібну для поодиноких повітів і відтак цілого краю.

Предвиджуючи, що мимо найлучшої волі наша суспільність не зможе зібрати потрібних фондів, належало би подбати, щоби дотеперішні власники уділили самі кредиту. Це можна би перевести безпосередно умовою інтересованих сторін або за посередництвом економічних установ.

Якунебудь дорогу виберуть інтересовані, має вона вести до цієї одинокої цілі, щоби земля дісталася тим, які її віками обробляли. Памятати рівнож мусять усі чинники, що може нескоро лучиться знов нагода здобути таку кількість землі для нашої рільничої верстви, та прогріхи відносно такої справи болючо мстяться.

Дуже важним є також питання, що станеться з грішми набутими з продажі землі. Гроші ті не сміють бути змарновані на дрібничкові справи, а противно бажаним є, щоби згуртувати їх в установах, які служили би всій суспільности і духовенству. Згадати хоч би поміч селам при будові церков, парохіяльних будинків, сиротинських і старечих приютів, читалень, санаторій і т. д.

Л-ч-й.

# ДОПИСІ.

## ВЕСТ ПУЛМЕН, ІЛЛ.

### Збірка на голодуючих.

Дня 23. м. м. громада Вест Пулмен, Ілл., устроїла всенародне українське віче. Віче отворив Никола Шемердяк. Він сказав присутним про ціль віча, а також представив референтів, а то, д-ра О. Назарука і д-ра Ст. Гриневецького. Головою віча вибрано д. Тому Янсевича, секретарем Н. Шемердяка.

Перший говорив др. Назарук, котрий представив присутним теперішне положенне українського народа в ляцьких кайданах, як в Галичині так і в других землях, котрі Ляхи від України загарбали тай силою над ними панують. Бесідник представив чорну хвилю українського народу під сю пору, як там народ страшно переживає голод та всяку нужду. Др. Назарук широко обговорив польську окупацію, а також представив вічевикам, відки той голод там взявся, і чому він так широко розрісся, а також вказав, які наслідки з того голоду можуть виникнути. Покликав присутних до жертвенности, щоб помогти нещасливим, котрі нівідки помочі не мають, котрі живуть надією, що блисне щаслива хвиля і прийде поміч зза моря та осолодить хвилево їх життє і вони отруть сльози з очий.

Він згадав про випадки, що в старому краю матері виводять своїх малолітніх дітий підчас торгових днів до міста і там лишають на поталу, бо не всилі їх прокормити. Ляхи, котрі загарбали нашу землю, радіють, казав, нашою загибілю, длятого, що вони своїх мазурів напхають на наші землі.

Другий бесідник др. Ст. Гриневецький покликав до щирої народньої праці, щоби як найскорше можна весь народ злучити під один український прапор.

Зібрано $50.00. Зложили.

Василь Шемердяк $5; Ілько Сепіцький, Ілько Романюк, о. Микола Сімиінович, Тома Янсевич по $3; Кат. Шемердяк, Анна Сепіцька, Д. Грабінський, В. Павловський, Н. Сиґерич, Н. Шемердяк по $2; В. Павловський, С. Міляновський, Т. Карпюк, А. Сем, П. Романюк, І. Синчишин, В. Гаврищків, Іл. Гаврищків, В. Цебряк, В. Шпурлюк, Ю. Міляновська, Л. Білик, М. Шемердяк, А. Грабінська, Е. Грабінський, П. Романюк, П. Цілковська, Н. Мацях, В. Лацик по $1; М. Гаврищків, С. Грабінський, О. Шемердяк, С. Шемердяк по 25 ц. Один доляр не знати від кого.

Підчас збірки многі знайшли спасеніє в ногах, щоб обминути жертви. Видко, що сі люди або не розуміють справи народньої або не відчувають недолі братів в нашім нещасливім краю. Много є Українців, котрі ще до сеї пори нічого не навчились, як тільки в шапі робити, пріти, і спати. Не розуміють, що кождий цент може принести велику поміч погибаючому народови. По збірці вічевики розійшлись домів. Гроші вислано до Обєднання на голодуючих.

М. Шемердяк,
вічевий писар.

## НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

### Збірка на Народний Дім в Копичинцях, на Баворівщині.

Свого часу прочитали ми в нашій часописі Свободі поклик наших родимців з Копичинець у Галичині, котрі просять о поміч на будову Народнього Дому. В Ню Гейвен нас лише пару фамілій копичинецьких, однак ми порадились пійти за збіркою на це так добре діло помежи нюгейвенських громадян і сі нас щедро приняли та зложили свої дари. Ось жертводавці:

Павло Василик, Михаїл Сузанський, Янчик Сузанський по $5; Франка Багирич, Йосиф Николишин по $2; Іван Чухрій $1.75; Іван Кучірка $1.50; Іван Гоюк, Іван Вишничук, Іван Веселик, Іван Тритяк, Григорій Тритяк, Николай Хабінець, Николай Яневич, Николай Колодніцький, Кароліна Поторніцька, Станислав Міскевич, Василь Ягода, Петро Воляник, Мартин Пописишин, Стефан Переняк, О. Сотнік, Теодор Думка, Френьк Заяць, Франко Левандовський, Олекса Запаринюк, Павло Тіцький, Томко Шалагай, Андрій Сиздик, Михаїл Тайсар, Константин Рошка, Петро Салабай, Кароль Стасюк по $1; Іван Перцак, Іван Плуговський, Іван Андрушків, Василь Шулим, Петро Матвійчук, Андрій Лисак, Данило Андро, Роман Пентковський, Мих. Висьмінітий, Николай Гузар, Николай Музика, Петро Зимледук, Франко Даалгак, Тидор Сенчук по 50 цнт.; Стефан Воляник 25 ц. — Разом $55.50.

Ту суму ми вислали на імя Михайла Шпікули в американських долярах через „Ферст Нешенел Бенк”, ч. чека 562,035. Оплата коштувала $1.85. Із суми лишилось на почту 50 ц., а 1.35 ми низше підписані доложили. Гроші вислано 12. вересня, 1925. Всім жертводавцям складаємо як найсердечнійшу подяку.

Мих. Сузанський,
Павло Василик.

# РІЧНЕ ЗАСІДАННЄ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ

**На підставі § 18 статута Обєднання і ухвали екзекутиви з дня 30-ого вересня с. р. відбудеться дня 22-ого жовтня, 1925, в льокалі товариства о год. 10. рано**

**РІЧНЕ ЗАСІДАННЄ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ**

**з слідуючим порядком нарад:**

1) **Отворення засідання.**
2) **Звіти екзекутиви.**
3) **Звіт контрольної комісії.**
4) **Реферати:**
   а) **Політичне положення українського народу.**
   б) **Економічна допомога західно-українським землям.**
5) **Участь Українців в міжнародній виставі, яка відбудеться в 1926 р. в Филаделфії, Па.**
6) **Внесення і запити.**

**Проситься всіх головних урядників прибути на засідання.**

**УВАГА: Екзекутива Обєднання рішила просити всіх членів та прихильників, щоб надіслали на річне засідання свої уваги щодо діяльности Обєднання та подали проекти відносно поширення народньої роботи.**

ЗА ОБЄДНАННЄ УКР. ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:

**о. Володимир Сполітакевич**, предс. **Др. Лука Мишуга**, секр.

# АПЕТИТ ЗРОСТАЄ

**Що не казати, а Німцям за послідні часи щаститься. Бачте, помудріли. Перше вели найдурнійшу в світі заграничну політику і тим програли світову війну, а тепер стали меньше бутні як були до війни, а зате більше розумні. Вміли зеднати собі у відносно скорому часі певні симпатії навіть у ворогів. А до того дали себе запрягти до воза англійської дипльоматії, а з нею лекше їхати. В тот спосіб вихарабуються звільна з тих пут, що на них наложив версайський договір.**

**Туй-туй, що не приходить до згоди з Францією. Не розбрюються якби повинні, бо вже дістали секретні концесії в тій справі. Східні границі будуть „простувати” в короткім часі і річ ясна на хребті Польщі. Гроші з Америки на відбудову дістали і ще дістануть. І Австрія злучиться з ними, це певне.**

**Ще тільки їм бракує покищо одного, себто звороту кольоній, які їм підчас і-го війні забрала Англія і Франція. Того вони якраз тепер домагаються і кажуть, що без сирівця з кольоній годі їм платити відшкодовання. Та може і в сьому скоро виграють.**



# МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що мітинг братства відбудеся в неділю, 11-го жовтня, 1925, сейчас по Службі Божій, бо вже о годині 3-тій друге товариство має заняти галю, а о годині 5-тій пополудни мають відбутись збори Української Горожанської Громади. З огляду на дуже важні справи присутність кождого члена є конечна. — М. Бялецький, предс.; Т. Федош, кас.; В. Левчик, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Отсим повідомляєсь всіх членів Української Горожанської Громади, всіх шеровців і прихильників Українського Парку, що загальний мітинг Громади відбудеться в неділю, 11-го жовтня с. р., точно о год. 5-тій пополудни в салі шкільній при Савт ул. До вирішення є дуже важні справи як справоздання із закупна парку і будови паркової галі, остаточна інкорпорація і затягнення морґечу на реальність. Дальші пляни розбудови і прикрашення, як також і підписки на шери, бо відомо, що без гроший нічого зробити не можливо. Тепер мають нагоду взяти участь всі до одного у повисшім ділі, щоби відтак не було нарікань, що одиниці хапають у свої руки. Нехайжеж Український Парк буде власностю соток громадян. Він буде, як сотки громадян дадуть гроші. — На мітингу будуть обговорені зближаючіся вибори до міської ради і т. п.—В. Левчик, перд.; Р. Слободян, касієр; М. Сухорський,

# КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць вересень 1925 р.

## ПРИХІД:

| Відділ | Заплатив | Відділ | Заплатив |
|---|---|---|---|
| 1. | ....384.54 | 138. | .... 43.25 |
| 2. | ....144.18 | 139. | .... 59.53 |
| 3. | .... 70.61 | 140. | .... 42.57 |
| 4. | .... 79.97 | 141. | .... 36.24 |
| 5. | .... 62.41 | 142. | .... 96.41 |
| 6. | .... 24.94 | 143. | .... 66.35 |
| 7. | ....201.02 | 144. | .... 52.96 |
| 8. | ....148.03 | 145. | .... 38.52 |
| 9. | ....122.59 | 146. | .... 73.04 |
| 10. | ....176.69 | 147. | ....271.28 |
| 11. | .... 13.86 | 148. | .... 12.32 |
| 12. | ....105.13 | 149. | .... 54.05 |
| 13. | .... 36.97 | 150. | .... 27.44 |
| 14. | .... 73.93 | 151. | .... 50.99 |
| 15. | .... 41.47 | 152. | .... 48.64 |
| 16. | .... 31.35 | 153. | .... 20.37 |
| 17. | .... 24.82 | 154. | .... 43.15 |
| 18. | ....105.27 | 155. | ....275.73 |
| 19. | .... 9.19 | 156. | .... 52.59 |
| 20. | ....160.50 | 157. | .... 47.71 |
| 21. | .... 53.22 | 158. | .... 19.76 |
| 22. | .... 85.55 | 159. | .... 68.58 |
| 23. | .... 35.42 | 160. | .... 80.57 |
| 24. | ....147.69 | 161. | .... 55.58 |
| 25. | .... 40.60 | 162. | .... 39.61 |
| 26. | .... 35.20 | 163. | .... 65.22 |
| 27. | .... 36.32 | 164. | .... 45.51 |
| 28. | ....182.48 | 165. | .... 99.39 |
| 29. | ....150.47 | 166. | .... 17.78 |
| 30. | .... 64.24 | 167. | .... 33.15 |
| 31. | ....135.53 | 168. | ....122.11 |
| 32. | .... 30.09 | 169. | .... 31.77 |
| 33. | .... 52.30 | 170. | ....188.75 |
| 34. | .... 97.75 | 171. | .... 48.02 |
| 35. | .... 26.83 | 172. | .... 58.70 |
| 36. | .... 65.78 | 173. | .... 28.84 |
| 37. | .... 39.79 | 174. | .... 38.97 |
| 38. | ....213.58 | 175. | .... 89.89 |
| 39. | .... 88.40 | 176. | .... 38.15 |
| 40. | .... 18.10 | 177. | .... 75.49 |
| 41. | .... 37.84 | 178. | .... 29.30 |
| 42. | ....112.68 | 179. | ....183.89 |
| 43. | .... 39.02 | 180. | .... 10.17 |
| 44. | ....128.10 | 181. | ....120.98 |
| 45. | ....163.59 | 182. | ....109.93 |
| 46. | .... 33.34 | 183. | ....105.02 |
| 47. | .... 26.38 | 184. | .... 7.33 |
| 48. | .... 53.29 | 185. | .... 67.61 |
| 49. | .... 14.09 | 186. | .... 68.37 |
| 50. | .... 43.15 | 187. | .... 49.59 |
| 51. | .... 64.59 | 188. | .... 17.99 |
| 52. | .... 21.34 | 189. | .... 20.85 |
| 53. | .... 47.32 | 190. | .... 10.11 |
| 54. | .... 15.37 | 191. | .... 65.38 |
| 55. | .... 48.79 | 192. | .... 46.88 |
| 56. | .... 87.48 | 193. | ....133.80 |
| 57. | .... 95.22 | 194. | .... 17.75 |
| 58. | .... 50.21 | 195. | .... 33.60 |
| 59. | ....128.16 | 196. | .... 44.29 |
| 60. | .... 16.43 | 197. | .... 38.63 |
| 61. | .... 55.06 | 198. | .... 66.90 |
| 62. | .... 82.87 | 199. | .... 11.68 |
| 63. | ....263.53 | 200. | .... 74.86 |
| 64. | .... 66.30 | 201. | .... 50.17 |
| 65. | ....218.32 | 202. | .... 31.86 |
| 66. | ....108.41 | 203. | ....101.01 |
| 67. | ....116.80 | 204. | .... 51.76 |
| 68. | .... 29.25 | 205. | .... 20.35 |
| 69. | ....101.26 | 206. | ....311.03 |
| 70. | ....225.96 | 207. | .... 48.70 |
| 71. | .... 15.73 | 208. | .... 26.93 |
| 72. | .... 58.09 | 209. | ....135.70 |
| 73. | .... 95.57 | 210. | .... 42.69 |
| 74. | .... 52.85 | 211. | ....109.88 |
| 75. | .... 67.21 | 212. | .... 30.06 |
| 76. | ....211.71 | 213. | ....271.83 |
| 77. | .... 99.99 | 214. | .... 43.15 |
| 78. | ....152.02 | 215. | .... 37.13 |
| 79. | .... 6.16 | 216. | .... 42.36 |
| 80. | .... 52.08 | 217. | ....269.01 |
| 81. | ....116.11 | 218. | ....233.29 |
| 82. | .... 48.02 | 219. | .... 39.86 |
| 83. | .... 62.01 | 220. | ....116.70 |
| 84. | .... 14.16 | 221. | ....287.38 |
| 85. | ....109.67 | 222. | .... 25.28 |
| 86. | ....168.57 | 223. | ....153.89 |
| 87. | .... 99.56 | 224. | .... 16.47 |
| 88. | .... 4.59 | 225. | .... 31.23 |
| 89. | .... 8.53 | 226. | .... 20.77 |
| 90. | ....165.17 | 227. | .... 50.05 |
| 91. | ....199.78 | 228. | .... 46.47 |
| 92. | .... 16.46 | 229. | ....197.22 |
| 93. | .... 25.71 | 230. | ....194.43 |
| 94. | ....163.85 | 231. | .... 48.54 |
| 95. | .... 63.92 | 232. | .... 66.40 |
| 96. | ....165.38 | 233. | .... 56.93 |
| 97. | .... 41.40 | 234. | ....121.61 |
| 98. | ....156.70 | 235. | .... 95.99 |
| 99. | ....145.02 | 236. | .... 67.77 |
| 100. | .... 75.24 | 237. | ....174.52 |
| 101. | .... 62.08 | 238. | .... 33.00 |
| 102. | ....241.21 | 239. | ....173.39 |
| 103. | .... 68.62 | 240. | .... 15.40 |
| 104. | ....179.13 | 241. | .... 36.36 |
| 105. | ....122.66 | 242. | ....110.83 |
| 106. | ....185.44 | 243. | ....110.09 |
| 107. | .... 52.78 | 244. | .... 23.48 |
| 108. | .... 98.75 | 245. | .... 96.22 |
| 109. | ....101.89 | 246. | .... 36.48 |
| 110. | .... 37.90 | 247. | ....195.01 |
| 111. | .... 41.76 | 248. | .... 46.37 |
| 112. | ....132.30 | 249. | .... 27.37 |
| 113. | .... 92.90 | 250. | .... 20.70 |
| 114. | .... 67.42 | 251. | ....120.86 |
| 115. | .... 18.42 | 252. | .... 46.69 |
| 116. | .... 56.98 | 253. | .... 35.45 |
| 117. | .... 78.81 | 254. | ....105.87 |
| 118. | .... 71.91 | 255. | .... 58.58 |
| 119. | .... 33.58 | 256. | .... 21.42 |
| 120. | ....105.13 | 257. | .... 3.64 |
| 121. | .... 77.22 | 258. | .... 26.43 |
| 122. | .... 49.58 | 259. | ....128.32 |
| 123. | .... 84.24 | 260. | .... 24.24 |
| 124. | .... 71.42 | 261. | .... 27.69 |
| 125. | .... 16.09 | 262. | .... 32.02 |
| 126. | .... 79.21 | 263. | .... 42.04 |
| 127. | .... 83.64 | 264. | .... 16.00 |
| 128. | .... 53.61 | 265. | .... 29.14 |
| 129. | .... 24.97 | 266. | .... 60.78 |
| 130. | ....185.06 | 267. | .... 37.95 |
| 131. | .... 17.20 | 268. | .... 36.73 |
| 132. | ....120.67 | 269. | .... 43.02 |
| 133. | ....126.74 | 270. | ....132.15 |
| 134. | .... 27.68 | 271. | .... 33.37 |
| 135. | ....107.75 | 272. | .... 9.84 |
| 136. | ....133.69 | 273. | .... 66.98 |
| 137. | ....116.00 | 274. | ....136.10 |

| Відділ | Заплатив | Відділ | Заплатив |
|---|---|---|---|
| 275. | .... 62.87 | 323. | .... 41.42 |
| 276. | ....327.60 | 324. | .... 91.81 |
| 277. | .... 46.68 | 325. | .... 34.48 |
| 278. | .... 49.15 | 326. | ....133.17 |
| 279. | .... 20.49 | 327. | .... 22.72 |
| 280. | .... 79.94 | 328. | .... 7.69 |
| 281. | .... 13.84 | 329. | .... 22.36 |
| 282. | ....132.44 | 330. | .... 91.72 |
| 283. | .... 82.04 | 331. | .... 25.31 |
| 284. | .... 21.95 | 332. | .... 68.75 |
| 285. | .... 31.92 | 333. | ....147.86 |
| 286. | .... 61.23 | 334. | .... 31.97 |
| 287. | .... 14.82 | 335. | .... 28.11 |
| 288. | ....193.72 | 336. | ....113.59 |
| 289. | .... 14.84 | 337. | .... 31.95 |
| 290. | .... 48.27 | 338. | ....235.32 |
| 291. | .... 24.50 | 339. | .... 50.15 |
| 292. | ....171.46 | 340. | .... 12.15 |
| 293. | .... 16.08 | 341. | .... 59.01 |
| 294. | .... 48.31 | 342. | ....101.57 |
| 295. | ....152.16 | 343. | .... 15.61 |
| 296. | ....179.14 | 344. | .... 30.81 |
| 297. | .... 20.01 | 347. | .... 56.94 |
| 298. | .... 44.24 | 350. | .... 59.05 |
| 299. | .... 51.61 | 351. | .... 40.32 |
| 300. | ....247.87 | 354. | .... 32.92 |
| 301. | .... 92.69 | 355. | .... 59.72 |
| 302. | .... 8.91 | 357. | .... 36.91 |
| 303. | .... 36.51 | 363. | ....123.35 |
| 304. | .... 27.36 | 364. | ....156.48 |
| 305. | .... 47.89 | 365. | ....110.38 |
| 306. | .... 8.12 | 367. | ....177.11 |
| 307. | .... 20.40 | 369. | ....143.14 |
| 308. | .... 94.96 | 370. | ....189.60 |
| 309. | .... 28.50 | 371. | .... 70.05 |
| 310. | .... 30.01 | 379. | .... 60.75 |
| 311. | .... 16.13 | 380. | .... 28.67 |
| 312. | .... 21.64 | 381. | .... 26.56 |
| 313. | .... 14.87 | 384. | .... 84.56 |
| 314. | .... 10.92 | 385. | ....258.47 |
| 315. | .... 16.56 | 388. | ....138.03 |
| 316. | ....216.54 | 392. | .... 20.50 |
| 317. | .... 80.57 | 393. | .... 24.96 |
| 318. | .... 90.79 | 396. | .... 68.61 |
| 319. | .... 12.35 | 400. | .... 38.18 |
| 320. | .... 69.78 | 401. | .... 34.10 |
| 321. | .... 66.46 | 402. | .... 3.67 |
| 322. | .... 21.90 | | |

| | |
|---|---|
| З місячних вкладок | 28,490.64 |
| Процент від морґечів | 1,246.00 |
| Процент від бондів | 1,595.00 |
| Заробок на бондах | 550.00 |
| Сплата морґечів | 8,950.00 |
| Сплата бондів | 9,450.00 |
| Сирітські части по бл. п.: | |
| Гр. Гориняк, в. 27 | 300.00 |
| Зворот А. П. Костодієн | 1.99 |
| Зворот позички до фонду запомог. на конв. кошти | 2,000.00 |
| Разом | 52,583.63 |

## РОЗХІД:

**Посмертне по бл. п.:**

| | |
|---|---|
| Йосиф Ґронер, в. 14 | 1,000.00 |
| Катер. Васильчук, в. 276 | 500.00 |
| Григ. Гориняк, в. 27 | 300.00 |
| Петро Дидьо, в. 17 | 1,000.00 |
| Ст. Куніцький, в. 206 | 500.00 |
| Мих. Такач, в. 1 | 967.89 |

**Запомоги з фонду запомогового:**

| | |
|---|---|
| Йосиф Лаґуна, в. 9 | 350.00 |
| Григ. Монюк, в. 61 | 75.00 |
| П. Холявський, в. 62 | 50.00 |
| Теодор Танін, в. 103 | 125.00 |
| Михайло Стахів, в. 121 | 75.00 |
| Анна Буґай, в. 146 | 75.00 |
| Андрій Нечай, в. 243 | 75.00 |
| Іл. Самборський, в. 279 | 75.00 |

**Виплати з фонду сирітського:**

| | |
|---|---|
| Яцко Набережний, в. 19 | 121.00 |
| Микола Пішко, в. 254 | 201.45 |
| Григ. Білий, в. 7 | 187.50 |
| Едвард Мандзюк, в. 94 | 325.00 |
| Максим Кмита, в. 143 | 300.00 |
| М. Стебельський, в. 102 | 107.39 |

**Фонд народний.**

| | |
|---|---|
| Юрій Андрейко, в. 25 | 200.00 |

**Розходи адміністраційні:**

| | |
|---|---|
| Свобода за орґан | 3,762.90 |
| Свобода за праці | 604.25 |
| Архітект за огляненне реальности У. Н. С. | 10.00 |
| Платня гол. уряду | 500.00 |
| Видатки адміністрац.: почта телефон і ін. | 38.23 |

**Фонд конвенційний.**

| | |
|---|---|
| Зворот позички фонду запомоговому на кошти конвенції | 2,000.00 |
| Інвестиція готівки в морґечах | 12,000.00 |
| Разом | 25,525.61 |

## ЗІСТАВЛЕННЄ.

| | |
|---|---|
| Готівка з кінцем міс. серпня остала | 308,375.03 |
| Прихід за вересень | 52.583.63 |
| Разом | 360,958.66 |
| Розхід за вересень | 25,525.61 |
| Готівка з кінцем міс. вересня остає | 335.433.05 |

## БІЛЯНС:

**Стан чинний:**

| | |
|---|---|
| Готівка | 335.433.05 |
| Морґечі | 480.460.00 |
| Бонди | 423.369.48 |
| Реальність | 19.500.00 |
| Друкарня | 21.000.00 |
| Разом | 1,279,762.53 |

**Стан довжний:**

| | |
|---|---|
| Фонд посмертний | 827,131.42 |
| „ адміністрац. | 31,478.26 |
| „ резервовий | 219,632.63 |
| „ запомоговий | 43,603.98 |
| „ конвенційний | 120.40 |
| „ народний | 884.84 |
| „ сирітський | 156.911.00 |
| Разом | 1,279,762.53 |

**Теодор Грицей**, гол. предс.
**В. Левчик**, гол. касієр;
**Р. Слободян**, г. фін. секр.

# КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
## МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць вересень 1925 р.

## ПРИХІД:

| Відділ | Заплатив | Відділ | Заплатив |
|---|---|---|---|
| 1. | .....22.35 | 171. | ..... 25 |
| 2. | .....14.75 | 172. | ..... 3.05 |
| 3. | .....10.20 | 174. | ..... 2.93 |
| 4. | ..... 2.48 | 175. | ..... 5.20 |
| 5. | ..... 5.00 | 176. | ..... 2.05 |
| 6. | ..... 1.40 | 177. | ..... 4.95 |
| 7. | .....29.48 | 179. | .....19.60 |
| 8. | ..... 7.65 | 181. | .....14.20 |
| 9. | .....17.33 | 182. | .....10.35 |
| 10. | ..... 3.60 | 183. | ..... 4.35 |
| 14. | ..... 1.60 | 191. | ..... 50 |
| 15. | ..... 7.45 | 192. | ..... 2.70 |
| 16. | ..... 5.20 | 193. | ..... 8.35 |
| 18. | .....11.50 | 196. | ..... 2.50 |
| 20. | ..... 5.20 | 197. | ..... 2.50 |
| 21. | ..... 6.00 | 198. | ..... 4.00 |
| 22. | .....15.55 | 200. | .....12.15 |
| 23. | ..... 3.15 | 201. | ..... 5.50 |
| 24. | .....14.85 | 203. | ..... 8.35 |
| 25. | ..... 1.60 | 205. | ..... 2.70 |
| 26. | ..... 1.75 | 206. | .....35.10 |
| 27. | ..... 2.50 | 207. | ..... 1.40 |
| 28. | .....18.50 | 208. | ..... 2.50 |
| 29. | ..... 9.90 | 209. | .....18.00 |
| 30. | ..... 7.65 | 210. | ..... 5.90 |
| 31. | .....18.90 | 211. | ..... 7.70 |
| 34. | .....12.20 | 213. | .....22.75 |
| 35. | ..... 3.15 | 214. | ..... 7.20 |
| 36. | ..... 50 | 217. | .....28.80 |
| 38. | .....24.55 | 218. | .....29.05 |
| 39. | ..... 5.17 | 219. | ..... 2.03 |
| 40. | ..... 2.48 | 220. | .....12.15 |
| 41. | ..... 2.93 | 221. | .....12.15 |
| 42. | ..... 9.25 | 223. | .....17.80 |
| 43. | ..... 2.25 | 224. | ..... 3.15 |
| 44. | .....20.03 | 226. | ..... 2.25 |
| 45. | .....11.92 | 227. | ..... 2.70 |
| 47. | ..... 2.05 | 228. | ..... 5.00 |
| 50. | ..... 8.35 | 229. | .....10.80 |
| 51. | ..... 2.25 | 230. | .....17.10 |
| 52. | ..... 75 | 232. | ..... 5.65 |
| 53. | ..... 5.18 | 233. | ..... 1.13 |
| 55. | ..... 4.35 | 234. | .....26.80 |
| 56. | .....13.05 | 235. | ..... 3.60 |
| 57. | ..... 7.65 | 237. | .....17.80 |
| 58. | ..... 5.90 | 238. | ..... 2.05 |
| 59. | .....14.25 | 239. | .....14.65 |
| 61. | ..... 6.08 | 241. | ..... 3.15 |
| 62. | ..... 7.20 | 242. | ..... 9.70 |
| 63. | .....27.68 | 243. | .....19.35 |
| 64. | ..... 7.45 | 244. | ..... 2.95 |
| 65. | .....22.50 | 245. | .....11.03 |
| 66. | ..... 4.28 | 246. | ..... 3.60 |
| 67. | ..... 9.23 | 247. | .....25.00 |
| 68. | ..... 2.50 | 248. | ..... 1.80 |
| 69. | ..... 4.75 | 250. | ..... 2.70 |
| 70. | .....25.88 | 251. | .....11.70 |
| 72. | ..... 9.00 | 252. | ..... 3.45 |
| 73. | ..... 6.53 | 253. | ..... 2.05 |
| 74. | ..... 2.75 | 258. | ..... 2.95 |
| 75. | .....13.50 | 259. | .....15.75 |
| 76. | .....24.97 | 261. | ..... 2.70 |
| 77. | ..... 4.72 | 262. | ..... 5.40 |
| 78. | ..... 3.38 | 263. | ..... 4.05 |
| 80. | ..... 3.40 | 264. | ..... 4.30 |
| 81. | ..... 7.20 | 265. | ..... 2.03 |
| 82. | ..... 5.50 | 266. | ..... 50 |
| 83. | .....10.57 | 267. | ..... 3.15 |
| 85. | ..... 9.90 | 268. | ..... 50 |
| 86. | ..... 5.20 | 269. | ..... 3.60 |
| 87. | .....14.20 | 270. | .....19.60 |
| 88. | ..... 1.00 | 271. | ..... 75 |
| 89. | ..... 1.75 | 274. | .....10.35 |
| 90. | .....19.15 | 275. | ..... 6.30 |
| 91. | .....21.85 | 276. | .....41.65 |
| 93. | ..... 2.93 | 278. | ..... 6.80 |
| 94. | ..... 8.33 | 282. | .....18.45 |
| 95. | ..... 3.15 | 283. | ..... 8.35 |
| 96. | .....16.70 | 284. | ..... 3.40 |
| 97. | ..... 3.15 | 288. | .....20.70 |
| 98. | ..... 6.35 | 289. | ..... 2.95 |
| 99. | .....21.40 | 292. | .....11.93 |
| 100. | ..... 4.95 | 293. | ..... 1.35 |
| 102. | .....26.95 | 294. | ..... 4.72 |
| 103. | ..... 2.95 | 295. | ..... 5.20 |
| 104. | .....19.80 | 296. | ..... 5.18 |
| 105. | ..... 6.55 | 297. | ..... 1.35 |
| 106. | ..... 4.50 | 298. | ..... 5.18 |
| 107. | ..... 2.70 | 299. | ..... 1.80 |
| 108. | ..... 8.33 | 300. | .....18.00 |
| 109. | ..... 9.25 | 301. | ..... 9.00 |
| 110. | ..... 1.00 | 302. | ..... 90 |
| 112. | .....13.50 | 305. | ..... 2.45 |
| 113. | ..... 4.65 | 307. | ..... 2.70 |
| 114. | ..... 6.15 | 308. | .....17.55 |
| 115. | ..... 25 | 309. | ..... 75 |
| 116. | ..... 8.55 | 310. | ..... 4.05 |
| 118. | ..... 3.60 | 312. | ..... 2.70 |
| 120. | ..... 8.78 | 314. | ..... 1.60 |
| 121. | ..... 8.55 | 316. | .....23.40 |
| 123. | ..... 6.08 | 317. | ..... 8.10 |
| 124. | .....14.90 | 318. | ..... 3.83 |
| 126. | ..... 2.25 | 320. | ..... 7.20 |
| 127. | ..... 9.45 | 321. | .....10.15 |
| 128. | ..... 5.00 | 323. | ..... 4.50 |
| 130. | ..... 4.80 | 324. | .....10.68 |
| 131. | ..... 1.15 | 326. | .....13.72 |
| 132. | .....21.40 | 330. | ..... 2.30 |
| 133. | ..... 5.85 | 332. | ..... 4.75 |
| 135. | ..... 7.05 | 333. | ..... 6.30 |
| 136. | .....14.20 | 336. | ..... 6.50 |
| 137. | .....14.40 | 337. | ..... 2.75 |
| 139. | ..... 4.05 | 338. | .....27.70 |
| 140. | ..... 25 | 339. | ..... 9.00 |
| 142. | ..... 7.45 | 341. | ..... 3.60 |
| 143. | ..... 2.50 | 342. | .....18.65 |
| 144. | ..... 2.00 | 344. | ..... 2.00 |
| 145. | ..... 1.60 | 347. | ..... 7.20 |
| 146. | ..... 5.40 | 350. | ..... 2.03 |
| 147. | .....37.57 | 351. | ..... 3.60 |
| 148. | ..... 4.50 | 355. | ..... 3.60 |
| 149. | ..... 6.98 | 357. | ..... 3.40 |
| 153. | ..... 3.50 | 363. | .....16.90 |
| 155. | .....44.35 | 364. | .....10.80 |
| 156. | ..... 6.00 | 365. | ..... 9.45 |
| 158. | ..... 1.70 | 367. | .....11.03 |
| 159. | ..... 7.20 | 369. | .....16.65 |
| 160. | .....11.70 | 370. | ..... 9.00 |
| 161. | ..... 5.00 | 371. | .....10.15 |
| 162. | ..... 5.40 | 379. | ..... 3.60 |
| 163. | ..... 7.65 | 380. | ..... 3.60 |
| 164. | ..... 3.15 | 384. | .....10.25 |
| 165. | ..... 6.00 | 385. | .....25.20 |
| 166. | ..... 1.58 | 388. | .....12.15 |
| 168. | .....16.90 | 396. | .....10.35 |
| 170. | .....11.03 | 401. | ..... 4.72 |

| | |
|---|---|
| З місячних вкладок | 2,346.20 |

## РОЗХІД:

**Посмертне по бл. п.:**

| | |
|---|---|
| Петро Волощук, в. 123 | 93.00 |
| Ольга Біляк, в. 147 | 133.00 |
| Микола Бобак, в. 235 | 13.00 |
| Марія Менда, в. 342 | 26.00 |
| Іван Качмар, в. 247 | 133.00 |

**Розходи адміністраційні:**

| | |
|---|---|
| Свобода за праці | 185.25 |
| Платня Робітника | 160.00 |
| Видатки канцелярійні | 13.97 |
| Разом | 757.22 |

## ЗІСТАВЛЕННЄ:

| | |
|---|---|
| Готівка з кінцем міс. серпня остала | 42,214.93 |
| Прихід за вересень | 2,346.20 |
| Разом | 44,561.13 |
| Розхід за вересень | 757.22 |
| Готівка з кінцем міс. вересня остає | 43,803.91 |

## БІЛЯНС.

**Стан чинний:**

| | |
|---|---|
| Готівка | 43,803.91 |
| Морґечі | 18,000.00 |
| Разом | 61,803.91 |

**Стан довжний:**

| | |
|---|---|
| Фонд посмертний | 46,300.02 |
| „ адміністрац. | 15,503.89 |
| Разом | 61,803.91 |

**Теодор Грицей**, гол. предс.
**В. Левчик**, гол. касієр;
**Р. Слободян**, г. фін. секр.

# МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим подається до відома, що скликається збори Т-ва „Єдність", від. 163, в неділю, дня 11-го жовтня, о год. 1-ій пополудни, до Укр. Горожанського Клюбу під ч. 847 Н. Френклин вул. Проситься всіх членів й симпатиків прибути на повнці збори, бо будуть важні справи до полагодження. — И. Федюк, секр.

ПОЗІР! ПОЗІР!
ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦЯ!

## ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

— устроює —

**УКРАЇНСЬКИЙ ХОР**

на допомогу голодним в старім краю

**В НЕДІЛЮ, 11. ЖОВТНЯ 1925**

о годині 8-мій вечером

з добірною і богатою програмою

**В ГАЛИ УКРАЇНСЬКІЙ**

752 State St., Perth Amboy, N. J.

Українці і Українки! Не забудьте прибути на сю святочну хвилю і своєю присутністю причинитись до осягнення так взнеслої і гуманої цілі. Наш святий обовязок народний згуртуватись як найчисленнійше та показати, що ми діти одної Неньки-України.

Кождому відомо, кілько днесь голодних, збіднілих, без одежі і кусника хліба в нашій рідній стороні стогне під ляцьким ярмом. А додати треба, що зближається зима; неодному хочби полатана свитина, чи сорочка, стане в великій пригоді. Ми лише одні вільні на землі Вашинґтона, можемо стати в пригоді і помочи нашим нещасним побратимам. Проте всіх, що почуваються Українцями, запрашаєся так з Перт Амбой, як і околиці на той вечер до як найчисленнійшої участи.

234-35 Комітет.

## ПОЗІР! — NEW BRITAIN, CONN.!

**УКР. СПІВ ТОВАРИСТВО**
при укр. кат. церкві в Ню Брітейн, Конн.

— відограє —

## „ЦИГАНКА КРАСАВИЦЯ"

комедія в 3-ох актах

**В НЕДІЛЮ, 11. ЖОВТНЯ, 1925**

Год. 7.30 вечір. — Укр. Галя.

Вступ 50 центів.

Запрашаєсь всіх до численної участи.

234-36 Комітет.

**НОВІСТ! ВУДГЕЙВЕН, Л. АЙ., Н. Й.!**

Заходом Української Робітничої Дітočої Школи відограється по раз третій нову штуку написану т. В. Шопінським під заголовком:

## МАЛИЙ ТАРАС

**В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11. ЖОВТН 1925 Р.**
**В ARCANUM HALL**
Jamaica Avenue & 116th Street, Richmond Hill, L. I., N. Y.

Перед і по представленню ТАНЦІ.
Початок о год. 2-ій пополудни.
ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.

Товариші і Товаришки! Вже много з Вас бачили виступи дітий У. Р. Д. Ш. цеї місцевости та їх вишколення, і це хай буде заохотою для поновної участи, а певно будете задоволені. За цим разом буде представлений образ з життя дитячих літ найбільшого нашого генія і поета Тараса Шевченка. Тому проситься всіх місцевих та позамісцевих товаришів і товаришок взяти як найчисленнійшу участь. Не оминіть цеї нагоди, а приходіть всі, щоб опісля не жаліли, коли розкажуть вам, що гарно відбулося це підприємство, а Вас там не було. Весь дохід призначений на продовження науки в цій школі. За взірцеву виставу штуки і гарну забаву ручать

233,35 Шкільний Комітет.

ІВАН ЩАСНИЙ ГЕРБУРТ,
польський посол з Мостиск і Судової Вишні до варшавського сойму в XVII. в.

# УРИВОК З ПРОМОВИ ПРО ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ...

...„Така є колетнеча, яку зачали ми з українським народом, братією і кровю нашою, це немов рана сердешна, котра, навіть найменша, смерть приносить. Одну частину цієї справи знаю, другої частини, хоч усе про неї думаю, не можу зрозуміти. Знаю бо це добре, що їм діється, почавши від Берестейського зїзду. Та знаю добре, як на соймиках надію їм роблять, а на соймах уладжують собі з них сміх. На соймиках братією називають, а на соймах відступниками. Це я знаю, бо це всі знають. Але чого вони хочуть від цього шановного народу, якої ради й до якої мети змагають, цього ніяким робом не можу зрозуміти. Бо коли хочуть, щоб України не було на Україні, це — неможлива річ, і це подібне, як їм захотілобся, щоб тут море було коло Самбора, а Бещад коло Ґданська... Жаден розум, жадне насилля не може доконати того, щоб України не було на Україні. Що-ж? А коли комусь захотілобся, щоб Поляків не було в Польщі?

. . . . . . . . . . .

...Вони думали, що народ польський визволить їх із тяжкого поганського ярма; вони всі на кожду потребу короля й народа польського горла свої дати були готові. А тепер, як кривду почато робити українському й білоруському народові, вони стали для нас головними неприятелями. Тепер волять померти самі на війні, жінки й діти свої попалити, як зробили вже в Смоленську, ніж прийти до якоїсь згоди з нами, кровю своєю...

(З „Палінодії або Книги Оборони" Захарія Копистенського з 1622 р.)

# ВІДКРИТІ І ЗАПЕРТІ ВІКНА.

Коли на дворі повіє холодом і пічнуться нічні приморозки, тоді богато мешканців так міст як і сіл починає запирати на ніч вікна своїх спальних кімнат. І відповідно до того як наступає зима і холод, так і ступенево запираються вікна. Зразу до половину позимніє більше, — до трох чвертий і так дальше, аж доки на зиму цілком не запруть на ниу вікон.

Неодному здається, що спання при запертих вікнах охоронить його від частих катарів та простуди, яка деяких людий чіпається дуже легко, навіть при незначній але раптовій зміні температури. Та спання при запертих вікнах не тільки не охоронить такої людини перед катаром і легкою простудою, а противно зробить її організм ще менш відпорним проти цих неприємних слабостей. Загартувати організм людини та зробити його відпорним проти простуди може лише якраз спання при отворених вікнах без огляду на це чи холодно на дворі чи тепло, зима чи літо.

Ціла штука спання при отворених вікнах (все одно зимно на дворі чи тепло) полягає в тому, щоби знати, коли і як тепло накритися. Добрим накриттям рахується таке, яке є легким і при тому задержує потрібну скількість тепла. Незвичайно теплими і легкими є вовняні накривала і їх повинно уживатись в зимі, мимо цего, що вони трохи дорожші від других. В літі повинно накривати як можна найлекше а то й цілком ні. Коли на дворі таки добре позимніє, тоді є конечним вбиратися на ніч в тепле флянельове нічне убрання „паджама", поверх нього вдіти дужу флянельову сорочку, на ноги теплі вовняні панчохи і як треба, то й часами на голову вовняну шапку. Вовняним накривалом треба обвинутися зверха та зі споду. Так вбраною і вкритою може спати людина навіть в дуже зимну пору при отворених вікнах.

Свіжий воздух є конечним для доброго здоровля. Він не тільки що скріпляє та зміцнює організм людини а тим самим робить його свіжим та черствим, але рівнож робить його більш відпорним проти богатьох недуг — особливо простуди.

Свіжий воздух та відповідна пожива не то що охоронять людину перед небезпекою чахотки, але вони є рівнож способом лікування тої страшної недуги.

**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"**

## ІГРАШКА ТИГРА.

Я не можу дивитися, як кіт бавиться мишею, бо це пригадує мені страшну пригоду, з якої я лише чудом спасся.

Було це в Індії біля ріки Гангесу. Одного горячого дня вибрався я враз зі своїм слугою на рівнину над рікою, на полюванне. Околиця була вельми дика. Тут і там бачив я кущі високої трави і бамбусової тростини, а подекуди тамарискові дерева. Папугаї верещали на деревах, а краканне гиндуських ворон у воздусі заставляло мене час від часу здержуватися, щоби побачити, що то так непокоїть їх.

Але якось ворони успокоїлися, сіли на дереві і настала тишина. Я, не бачучи жадного знаку небезпеки, йшов свобідно далі. Я був самий, бо слугу післав за сірниками, які лишив в хаті, де ночував послідну ніч. Мені зовсім не було лячно, бо мені сказано, що від кількох років, ця околиця була свобідна від тигрів.

Коли я так безжурно йшов, нараз щось скочило на мене із заду, придавило мене до землі і якась велика маса спочила на мені. Мені здавалося, неначеб хтось виляв мені на голову ледову або кипячу воду, а опісля мені почорніло в очах.

По хвилі я очутився. Коли я отворив очі, побачив, що лежу на піску лицем до землі. Не знаючи, де я находжуся і що сталося зі мною, я хотів піднестися, коли нараз велика лапа обернула мене навзнак. В одну мить побачив я над собою великі жовто-зелені очі тигра, які визирали на мене зпід примкнених повік.

Я не стратив притомности; оскільки пригадую собі, я почув в собі резиґнацію на неминуче. Також пригадую собі, що я завважив, що тигр не мав кровожадного вигляду. Мені здавалося, що я бачив вдоволеннє на його обличчю.

Не знаю, як довго я там лежав і глупо дивився в очі звіря; нараз я порушився, щоби встати, і тоді завважив, що маю в руках стрільбу. Коли я глядів на своє оружиє і думав, який би зробити з него ужиток, тигр підняв мене за ліве рамя і побіг зі мною в гущавину. Я все ще держав стрільбу в руках, одначе не знав, що робити з нею.

Тигр держав мене зубами за ліве рамя. Я чув його зуби в тілі, одначе болю не чув. Доперва пізніще побачив, що зуби його розторощили мені кість в лівому рамени.

Тигр ніс мене якої пів милі, потім пустив мене на землю і піднісши голову, видав з себе дивний, але мягкий голос. Нараз прибігли два молоді тигри, почувши зазив матери, і прискочили до неї. Одначе, побачивши мене, неначе з перестраху подалися взад. Тигриця довго старалася запевнити їх, що нічого їм лякатися; лагідно обертала мене лабою з одного на другий бік або підіймала мене писком і клала перед ними. Вкінці переконала їх, що я нічого злого їм не зроблю і вони кинулися на мене і почали бавитися мною, як котенята бавляться напів живою мишею. Їх пазурі і зуби застрягали в моє тіло і я пораз перший почув великий біль. Я відкинув від себе молодих тигрят і почав відсуватися від них. Надармо старалися тигренята задержати мене. Стара мати з великою приємністю приглядалася тій забаві своїх молодих дітий.

Інстинктовно став я човгатися до дерева і в моїм приголомшенім умі пробудилася думка, щоб утечи. Одначе коли я був яких дві стопи від дерева, тигриця зробила великий скок, хопила мене зубами і понесла мене назад на те місце, де перше мене поклала.

Тоді прийшло мені на думку, що таксамо бавиться кіт мишею.

Від тої думки почорніло мені в очах. Я не годен висказати словами, яка страшна гроза запанувала над мною. Стрільба випала мені з рук. Одначе якось я опаматався і знов, вхопив її як потапаючий хапається стебла. Тепер я знав, що зробити з стрільбою. Але мій рух був надто скорий і був пересторогою для тигриці, що забагато в мені життя. Вона приступила до мене і сильно потрясла мною. Я тепер зрозумів своє положення і удавав напів мертвого, щоб обманути тигра. Знов молоді тигренята почали калічити мене пазурами і зубами, але я лагідно відганяв їх і при тім дивився пильно на стрільбу. Я знав, що стрільба є назадована і в магазині є кілька куль.

Я почав знов повзати геть від них, а тигренята прискакували до мене і старалися задержати мене. Тоді доперва я пізнав, що моє ліве рамя було зломане.

Я відсунувся яких чотири або пять стіп, потім позволив тигренятам, щоб мене обернули і знов став човгатися до старої тигриці. Мені стало ясно, що вона недавно добре попоїла і тому їй не дуже спішно було покінчити зі мною.

Я підсунувся на три стопи до боку тигриці і перехилився на бік, неначе зівсім висназений. Моя стрільба спочивала на невеличкій купочці трави. Тигриця порушила головою, щоб пильнувати мене, одначе думаючи, що я вже ніяк не зможу утечи, з любовю дивилася на свої діти.

Тигренята тепер калічили мої ноги, одначе в ту важну хвилину я й не думав про них. Тепер я вповні здобув свою рівновагу.

Уважно з великим трудом я вимірив дуло стрільби прямо в серце тигра. Правда, я волів був пустити її кулю в мозок, одначе це було неможливе і непевне, взявши під увагу, що моє рамя було зломане.

Якраз, коли я був готовий стріляти, одно тигреня заступило мені дорогу. Моє серце з болем забилося. Тигриця однак штовхнула його лагідно і воно покотилося. В той мент я потягнув курок і моє серце перестало битися.

На волосок я не змилив з цілі. В одній хвилині роздався страшний рев тигриці; довго її тіло випростовувалося в воздусі і потім впало на землю прямо поверх мене. Тигренята з великим страхом прилягли до землі.

Я сів і глибоко відітхнув. Тигриця лежала біля мене мертва як камінь.

Я був надто висназений, щоби міг іти, тому оперся о тіло мого побідженого ворога, щоби відпочати. Тепер я почув страшний біль в зломанім рамени. Всеж таки природа видавалась мені тепер прекрасною і я любувався лучами сонця.

Я навіть усміхався, коли відтручував від себе молодих тигрят, ударяючи їх по носі прикладом стрільби. Я не мав охоти стріляти молодих, одначе я вже не бажав їх пестощів. Тигренята, здається, зрозуміли це, бо відсунулися на бік і ожидали, щоб їх мати навчила мене остаточно більше гречности.

Я лежав так пів години. Моя радість перемінилася в почуте страшного болю в зломанім рамени, коли остаточно появився мій слуга, котрий прийшов сюди, йдучи обережно слідом тигра.

Як тільки він знайшов слід тигра, не вертався, щоби кликати людий на поміч, але пустився за слідом в надії, що або спасе мене, або пімстить мою смерть. Він так втішився, коли побачив мене живим, і відвага його була така велика, що я з вдячности подвоїв йому платню.

Тимчасом тигренята, почувши його кроки, порозбігалися в гущавині, а ми вернулися домів. Я прийшов до дому з великою горячкою і заки вилічився з ран, минуло три місяці.

Коли я прийшов до здоровля, я довідався, що мій слуга на другий день пійшов в гущавину і зловив молоді тигренята, котрі вислав до Бенарів. А кожа великої тигриці лежала виправлена розпростерта в моїй кімнаті.

Від часу тої пригоди я не годен дивитися, як кіт бавиться з мишею; я чую велике співчутте для миші.



## ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Секретар стейту Ню Йорк одержав за місяць квітень $521,226 з Кооперацийного Бюра? Ся сума становила надвишку $93,718 супроти попереднього місяця, грудня 1924. Надвишка приходів з сего бюра в минувшому році виносила $590,365. Чи Ви знаєте, що 20 Гелмарс коштує трохи більше як 20 звичайних цигаретов, однак з кождим Гелмаром Ви дістаєте кілька разів більше вдоволення.

**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБО-**



**В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.**

# Сава Чалий.

**(Історичне оповідание).**

(45).

— За кождим твоїм ділом стежать. Не могли не помітити, що ти бючи гайдамаків, ходиш проміж дощ. Се спонукало Верлана й кількох инших, ще раз звернутися до тебе. Супроти того, що я шляхтич і мене тут ніхто не знає, мені, о скілько ти не зрадиш мене, не грозить ніяка небезпека. Того й мене вислали до тебе.

— Щож від мене хочуть?

— Щоби ти знов пристав до нас.

— Так як першим разом? Взяти своє військо і пробратися на Запороже?

— Або так, або й инакше. Як би ти тепер пристав до нас, то ти був би потрібнійший тут. Ми виконали би твій плян, який отамани гайдамаків колись відкинули. Ми вібрали би на Запорожу всі наші сили і переступили би Бог. Ти повів би оборону так, що ми опанували би всю Браславщину з всіма городами воєводства. Тоді Запороже знехтувало би московську заборону і рушило би з усею своєю силою. Полуминь повстаня обхопила би всю Поділыщину і всю Київщину. Тоді наше й московське попівство наперло би на царський уряд так, що Москва помочи Ляхам не дала би. Ляцькому пануванню на Україні буде кінець.

— Коли чую таке, то й зачинаю вірити.

— Отже пристаєш!

— Було би легкодушно, як би я тобі таки зараз, ще нині дав відповідь. Нині ще не скажу ні так ні сяк, бо не хочу потому, обміркувавши ліпше, відкликувати.

— Коли даш відповідь?

— Найдалі за неділю.

— Пришлю діда.

— Як я буду мати що переказати, то пішлю до тебе одного мого козака. Ходім до хати.

— Чи пригадуєш собі мого товариша, Василя Сухівського? — Чалий спитав жінку, коли увійшли в світлицю.

— Моя память не така коротка, щоби так скоро забути. Ви таки вернули на Запороже, чи що лиш їдете сюди? А може вам вже навкучилося там жити і вертаєте в ваші родинні сторони? Чи може ваша жінка не хоче жити на дикім, гайдамацькім Запорожу? Бо ви тоді, як були в нас, мабуть поїхали женитися, щоби з жінкою знов приїхати на Запороже.

— Я оженився і на Запороже вернув з жінкою. На жаль, ви покинули Запороже. До сеї пори я не мав нагоди навідатися до вас.

— Як же там живеся вам? Жінка вдоволена? Не хоче втікати?

— Вона щаслива, що я знайшов такий тихий рай.

— То вона якась цілком не така, як я. Я не могла би там жити. Я щаслива, що Сава не пішов за вашою радою, та що не послухав ротмістра Шаравського.

— Ти лишишся у нас ночувати, — Чалий промовив до Сухівського, коли повечеряли.

— З твоєї гостинности не можу користати, бо в корчмі, тій на хрещатику дожидають мене мої люди. Мушу зараз їхати.

Чалий вивів гостя на подвіре.

— Ти тут з твоїми людьми? — спитав стурбований. — Се небезпечно. Кождий жид шпіон.

— Він не знає і не буде знати, що то мої люди. Я їх мусів взяти з собою для обезпечення моєї особи, бо хто знає, на кого в дорозі можу попасти. Цілий ліс між твоїм двором і корчмою обсаджений моїми козаками. Як би я попав в яку небезпеку, вирубають мене. Вони в лісі так розміщені, що жид їх не догляне. Він не знає, хто я. Також не знає, що я нарошно приїхав до тебе. Розмову з ним я повів так, що він сам справив мене до тебе, будь то би купувал ихорти. Скажу йому, що ти висміяв мене, бо таких хортів ніхто не продає. Щоби йому ані через думку не могло прийти, що ми оба старі знакомі, я не лишаюся ночувати у тебе. Я у него замовив нічліг.

— Я не радив би тобі ночувати у него.

— Коли не радиш, то викручуся.

— Пустися будь то би на Немирів. За фігурою Богоматери праворуч дороги возьми в ліс і лісом верни.

— Як не буде можна инакше, зроблю так.

Сухівський вернув до корчми. Побачивши в корчмі своїх трех козаків, пройшов попри них так, що будь то би не знав їх. Пішов просто до комнати, яку жид дав йому на нічліг. До него прийшов Лейба.

— А що, пане? — жид спитав. — Як вас приняв той бувший гайдамака?

Замість відповісти на питанє, Сухівський спитав:

— Що то за люди, ті три?

— Бог їх знає! — жид відповів. — Кажуть, що їдуть до Чалого спитати, чи не взяв би їх до гетьманської міліції. Мабуть схочуть у мене ночувати, бо нині до Чалого вже запізно їхати з таким ділом.

— Знаєш, жиде, що вони мені не подобаються.

— Може гадаєте, що мені? Що хвилини котрийсь з них виходить з корчми, дивиться на дорогу, неначе наслухує, що в лісі діеся.

— Може то гайдамаки, що хочуть вдарити на двір Чалого?

— Гайдамаки Чалого бояться. Відколи він тут, ми свобіднійше дихаємо.

— А може вони на мене полюють? Я везу гроші.

— То ви дуже небезпечні, коли їдете без конвою.

— Я жиде, дякую за нічліг у тебе. Поїду до Немирова. Але так, щоби вони не бачили мого відізду. Виведи мого коня за корчму в ліс і присили його до гиляки. Як вернеш, я вийду і лісом виїду на дорогу.

Лейба вийшов по коня. Сухівський вихилив з комнати голову і шепнув до одного козака, котрий побачивши, що жид вийшов, підступив до його дверий:

— Поїду дорогою на Немирів і за фігурою Богоматери віду в ліс і лісом низше корчми знов зіду на дорогу.

Козак відскочив, бо заскрипіли двері від комнати Лейбихи.

Коли жид вернув, його шляхоцький гість кинув на стіл срібну монету і вийшов. Зараз по тім заплатили за випитий мід ті три.

— Таки ще нині поїдете до Чалого? — жид спитав. — Вже пізно.

— Як йому люди потрібні, то й пізно побалакає з нами, бо то його служба. Бодай будемо знати, на чім стоїмо.

Вони вийшли, посідали на коні і поїхали дорогою на Степашки. Лейба вийшов собі і ставувши за кущами, повирав за ними. Якийсь час їхали дорогою. Потому скрутили в ліс і на дорогу більше не виїхали.

— Погано! — Лейба сказав до Лейбихи, коли вернув до корчми. — То мабуть гайдамаки, що важать на двір Чалого.

— Не плети дурниць! — Лейбиха відповіла дрожачи цілим тілом.— Три гайдамаки на двір такого Чалого?

— Ти знаєш, що їх тільки три? Чи ти не бачила, як вони виходили на двір і наслухували, неначе дожидали кого то з дороги, то з ліса? Бог знає, кілько їх в лісі!

— Пішли чабана до Чалого, перестережи його. Або сам біжи лісом.

— Я не дурний. Як гайдамаки провідають, що то я Чалого перестеріг, то по свому покарають мене. Чалого нехай перестереже сам Господь Бог.

— Як вони справляться з двором Чалого, то й нас не поминуть. Запрягай коні і втікаймо до Немирова!

— Як то справді гайдамаки, то ти гадаєш, що вони не обсадили дороги до Немирова? Безпечнійші наші скритки в лісі.

(Далі буде).